

1. Етически с. м. Сократ. Етически
интелектуализъм.

Платон - ученик на Сократ. Сред него
се изясняват мислите на Сократ; по-късно самият
Сократ не е записвал своите думи и говори.

Сократ е основоположник на антропологическата
тенденция във философската мисъл. !!!

Сократ: - антропология

I принцип - Аз знам, че нищо не зная.

Според Сократ в областта на знанието
няма предели граници и пътя към знанието
не може да бъде изчервен. Философът поставя
съмнението като средство за стимулиране
за познвателната дейност на човека.

II принцип - познай себе си.

Човек трябва да се откъсва от незнанието си търсейки
едаро, що е истината и стига до нея
чрез понятия

Основни принципи според Сократ - тържеството
м/у знание и добродетел.

Етиката на Сократ се нарича

Аристология - учение за добродетелта

- добродетел = щастие.

Добродетелта е една в своята осъществяване, различава се по своята форма. От тази определя 4 кардинални (основни) добродетели.

I - мъдростта

II - умереността

III - храброст

IV - справедливост.

Има строгите държавни (писани) закони, които не са всеобщи и неписани закони (нравствени), които са всеобщи.

Издига телеологизма като основа за наличието на обжествеността.

Основни метод на работата при Сократ е диалогът.

Социална етика на Сократ.

- за жената - не е с по-лоша природа от мъжа

- за семейството - мъжът и жената си дължат заедно уважение.

Родителите трябва да се почитат дори когато вършат недостойни постъпки.

Трудът не е безжесток от бездействието е безжестокост. Всеки честен човек трябва да полага труд.

По отношение на държавата. - държавата трябва да се управлява от мъдрите хора.

Доказателство за съществуването на Бога.

- психологическо - щом у човека има разум следователно следователно има Сил, която ни е сътворила (разумна)

- нравствено - щом нравствените закони са еднакви за всички хора то съществува един мъдр законодател в сферата на закоността.

- телеологическо доказателство щом света се организира в целесъобразността - следователно той е творец на един висш Теоретик

- по отношение на злото в света
Тедицея - (наука) за злото
има 2 вида зло - физическо и
нравствено. Физическото зло е само
привидно зло (бъз изпраща наказание на
хората за възмездие). Нравственото
зло е действително зло. Този вид зло
е дело единствено на човека, заради
несъвършената му природа. Този зло е
опасно, то носи големи беди. Душата
на човека е дар от Бог. Тя си служи с
тялото като с инструмент. Божественият
елемент в душата е
разумът. Тъй като душата има обхотвен
произход то след смъртта, тя е
бессмертна и получава заслуженото си
според делата си предиш. По отношение
на смъртта Секрет казва: "не е ясно
дали е зло или добро."

Платон - роден е 427 г. пр. Хр.
Основава своя философска школа -
Академия

↓
Бог Акел

I - Сократически период

II - след сократически период. Державата

III - Турция и др.

III - натурфилософски период - преобладава

Основен термин във философията на Платон
"ейдос" - реалност, която съответен
словен образ е понятието, идеите са
всички същности. При Платон първо съществува
идеите като същност, а после съществува
само конкретните проявление на тези идеи.
На идеите не са присъщи времевите
характеристики. Разликата е в света на
идеите. Основната теза в платонизма
е че непреодолимостта е величина а преколимостта
е ~~само~~ относително - възприемчива

Свят на идеи

- Всичка реалност
- истинска причина за битието

Свят на конкретното неща

- идея + материална действителност
- отражение на идеите

- разумна (най-висша)
- божествена
- естествена (най-нисша)

В 7-ма глава на „Държавата“ се казва т. нар. „мит за пещерата“
 По отношение на душата - Платон застъпва възгледа за нейната безсмъртна възможност. Отначало душата е деляна на света на идеите. А човешкото тяло е тъмница за нея. След смъртта на тялото душата се освобождава и отива на т. нар. „отров на блажените“. Развостането на човешката душа бързо казано в диалог „Федър“ - това отива през бърза на въртопатата колесница с 2 коня - Бел (света на ^{теперешни} идеите), Черен (света на материалното, преходното).

Според Платон душата има няколко стъпки

Учение за идеалната държава: държавата според Платон се изгражда на етични основи. Възникването на държавата се определя от материалните потребности на човека. Затова хората се обединяват в държави. В държавата всеки е специален в определен аспект. Така възниква общо отговорно разделение на труда. Появява се и социално неравенство на обществото. Но дори след себе си отрицателния тип форма на държавна организация,

1. - тимокрация - управлението е в ръцете на богатите
2. - олигархия - управлението е в ръцете на богатите
3. - демокрация
4. - тирания

Идеалната държава според Платон има за цел всеки един елемент на обществото да изпълнява своята държавна дейност, според неговите физически и духовни способности.

В заключение може да се каже, че философията на Платон обединява натурфилософията и антропологическото направление във философията.

25.09.2017.

Етически с-ми.

Аристотел. (384г - 322 пр.Хр.)

Аристотел е бил учител на Александър Македонски. Освобява Лицей. Умира на о-р Ефбей от жлъчна криза.

- Никомахова етика
 - Големна етика
 - Евдемова етика
- изграждат отделна етика

Автономната етика е изградена в/у емпирико-рационална основа наблюдение (опит)

Аристотел не отрича божествеността.

Той казва - "Първото движение в материята идва от божественото. Божественото продължава

да движи света.

Според Аристотел Великото благо е щастието. Към всички други блага човек се стреми като към средства за достигане на Великото благо. Аристотел разделя хората на 3 категории. Първата категория - наслаждаващи се (хедонисти) Вторият тип хора - политиците. Те намират щастието в посещителите.

Третата група - разсъждаващи тип хора (в познанието). По отношение на смисъла на човешкия живот Аристотел поставя акцент в/у разума. Щастието е осъдени без душевно състояние. Кое то се постига от една страна, което се постига от друга страна като плод на вътрешно усилие а от друга страна може да бъде дар от бога (тази част е отнася до външните блага). Аристотел казва - "Щастието се постига, когато през чужди и живот патенства добродетелно. Човек сам не се съдържани или върви по пътя на нравствеността и постига щастието."

Размисълът е най-приятната дейност.
По отношение на добродетелите
Аристотел казва = "добротелта
не ни принадлежи по природа. Тя се
постига чрез упражнения, опит и навик.
Златия раздел добротелта на два
вида.

- дианоетическа (интелектуална) - този
вид добротел се постига чрез познание
- етична - тя се постига чрез
упражнения и навик. Само чрез
познание човек не може да стане
добротелен, той трябва да се
упражнява в добротелност.

Аристотел определя добротелта
като нещо средно м/у 2 злини.
Стария Аристотел човек трябва да се
стреми да избягва твърде мнжото и
твърде малкото и да търси нещо
средно, а не средното за предмета
а средното по отношение на нас. Ураган
- та е нещо средно м/у страхливостта и
бозумната смелост.

3 неща човек трябва да прави:

- нравственото добро
- ползването
- приятното

Добротелният човек извършва
доброто от желание за неговата
ценност.

- епистемология - наука за ценността

За правилното израстване в добротел
та е необходимо дългавно, училищно и
гражданско възпитание а също така
е необходимо поставяне на
граждански закони и санкции за изпълне
нието им.

Към 4е тирите кардинални добротели
Аристотел добавя още една добротел
приятелска нрав. Той казва "без приятел
ство никой не може да живее дори да има
всичките блага на света." "Отношени
-та м/у приятелите трябва да се
базират в/у т. нар. златно правило
на нравствеността. - "Отношението се
с приятелите си така, както и самите
те да се отнасят с вас"

За свободата на волята: Ву волята на човека ближише казват чувствата и разумът. Учен дадена пометка има приештата в нас (човекът) то тя ни се вменява за вина.

Но ако основата на правдата е външна (физически или психически потиск) то тя не се вменява за вина. За невяжени се ^{въ}обличат и пометки.

В етиката няма свобода на избор. Но това не означава, че човек не трябва да си върши със слабостите си. Лично от него зависи какъв ще стане чрез постоянно упражнение в доброто и вслушване в разума си.

Учение за държавата: във своя възглед за държавата Аристотел се базира на атакрополитата. Той казва, че човекът е политическо същество и като такъв живее в общности. Самият обществен живот се организира в държавата.

Следователно етиката и политиката са двете страни на едно и също нещо. Етиката е душата на политиката.

А политиката е практическо приложение на етиката. Основната единица на обществото е семейството. В семейството има 3 типа отношения.

1. Мъж - жена
2. Родители - деца
3. Господари - роби.

По отношение на труда Аристотел заема крайна позиция. Трудът е определен само за робите. Работ не е нищо друго освен по-високо оръдие на труда и е задълженост на господаря си.

В своите соц-политически възгледи той залага идеята за правдата. По отношение формите на управление - няколко класификации - демократична - олигархична

- правилна - монархия, аристокрация, полиция
 - неправилна - тирания, олигархия, демокрация
- отклонения

Според Аристотел държавата е тази, която трябва да осигури максимално участие за хората в нея (става въпрос за свободните хора и не за робите)

26.09.2017г.
Епикур (341г-270г пр. Хр.)

Епикурейство - материалистична с-ма, в основата ѝ лежи атомизмът на Демокрит, който казва "Целта на свет се ватаи от атоми".

По отношение на етиката Епикур поставя акцент върху собственото удоволствие. То се постига чрез въздържаност. То се постига чрез въздържаност, справедливост и добро отношение към другите. Удоволствие е която липсва болката. За това той съветва своите ученици да избягват всякакви страсти. Душевното спокойствие се осигурява, чрез изучаване на науката (т.е. на природата около нас)

Единственото зло в света е смъртта. Епикур върви в свободната воля на човека. Той се прекланя пред съвещестеството.

Стоици: - голямо философско направление - илюзията води на едното и от къщата атомизмът и тина до първите векове на рождението Христова. 3 периода - Зенон 334г пр. Хр. - Панетий - Сенека - I в. сл. Хр.

Като цяло за направлението е характерен пантеизъм (бог и природата са едно). Стоиците са космополити. В познанието-лен аспект те залагат на емпиризмът (познаване чрез опит). Съзнанието на новороденото дете е като бял лист върху който действителността нанася своя отпечатък. По отношението на учението си за бог те го наричат обжеитвен дух и космосът е един цял обжеитвен организъм. Стоиците са фаталисти (фатуи = съдба)

По отношение на нравствеността те
говорят за т. н. адапция (нравствено
безразлични неща).

Хората се делят на няколко групи -
мадреци и гупаци. В категорията на
гупациите има една категория - "прогреси-
висти", които имат потенциала да станат
мадреци.

Ценностна етика - Николай Хартман.

Хартман е роден в Рига 1882-1950 г.
Неговата философско-етична с-ма се
оформя под влияние на Аристотел.
К. Хусерл - феноменология (философия
на преживяването - какво става в
главата на човека).
Хартман в произведението си етика
поставя акцент върху ценностите.
Според Хартман етиката не кодекс
от заповеди и забрани а етиката се
обръща към творческото начало в човека
и то подтиква при всеки нов случай
да активизира волята си и да
предприеме действия. Затова ~~е~~
етиката според Хартман е
практическа философия. Затова
казва той за човека като нравств
но същество освен въпроса какво
трябва да прави, много по-важен е
въпросът - как човекът се отнася

В ежедневието си към близки и към хората водиме какъво е отношението ни към ценностите в живота.

Друг важен въпрос в етиката на Хартман е за какъво човек отворе духовните си очи, кое е ценното в този живот водиме. Основният извод, който прави Хартман е, че има нужда от събуждане на ценностно съзнание за човека, т.е. човек да вижда ценност в другия човек, в обществото в историческата действителност като цяло. Според Хартман етиката има за свой предмет да изследва ценностите и да ги подреди в йерархия. За ценностите човек има предопитно (Априорно) знание, което е емоционално. Нравствените ценности са обективни вечни ценности. Битието на ценностите е идеално. Хартман класифицира ценностите в 2 групи. Първа група - основни и втора група - специални.

Първи ценностите на по-висши и по-низши. Едни ценности се отнасят до човека като субект кои са тези ценности - възпитанието, свободата на волята.

Втора група - обективни ценности - блага необходими за съществуването на човека като субект.

Антиномията между етика и религия

↓ противоположности (непридирливи мнения)	
- Уманитетна тенденция на етиката	- трансцендентна религия - Бог.
- автономни.	- р-л - Бог
- човешка свобода	- Бог е основа на нравствеността.
- нравствена свобода	- божий промисъл.
	- изкупление

Етика на пессимизма

Трехстабители - Ницше и Шопенхауер
Той е роден 1788 - 1860. Етиката на
Шопенхауер е изградена в/у метафизични
основи. Това означава, че акцент се
поставя на волюнтаризма - първоосно-
ва на битието е сляпата воля,
която е лишена от разум. Тезата на
Шопенхауер е, че човек чрез своето
познание е зигур на своята съдба и
спасител на себе си и целия свят.

Всяко дело на човека се обуславя от
два фактора. Първият фактор -
външен- мотив. Вторият е вътрешен.
Човек при един и същ повод реагира
по един и същ начин. Според Шопенхауер
състраданията има 2 степени.

Справедливост ^{по волята на} - въздържа човек да
не прихваща страдания на друго
човешко същество.

^{Всички спетери}
- човешки талант (емпатия - състрадание)
третия аспект - човешката воля е абсолютно
свободна.

Истинското отрицание на живота е
да отпадне от насладите в
живота. Следващият пункт е, че
етиката е теоретична наука а
не практическата.

Пессимизъм - идва от латинското
песимус, което означава - най-лош.
Според това направление светът и
животът няма ценност.

Видове пессимизъм

- трансцендентен. - светът е зло.
- емпирически - животът с нещастието
- етически - човекът е лош.
- социологически - проблемите в
обществото не могат да бъдат
разрешени.
- трагически. - натиска на съзнанието
у човека, при която виеко в
лошота му страда.

Фридрих Ницше.

Роден е 1844 г. - 1900 г. Основната теза във философско-етичната му система е - "Бог е мъртъв". Современното общество и науки до такава степен са се секуларизирали, че са "убили" Архангелския Бог*. Следствието на смъртта на Бог се етико (последствия) до загуба на всяка универсална перспектива на нещата и загуба на повелеността на обективната истина. Вместо това хората ще запазят само своите многобройни различни перспективи. Смъртта на Бога води до nihilism - нихилизъм (животът няма цел и смисъл, безверие). Според Ницше единствения изход на човека без Бог е самоубийството.

- Водата за багат е основа за раздирателство на човешкото положение

Ницше за разлика от Шопенхауер е против съществуването (състраданието) съчувствието е нужда на нещастните.

Състраданието поражда желанието да си върнем по-късно и да покажем болката си.